

SLOVENEK PROTI SLOVENCU

(DRŽAVLJANSKA VOJNA – SPOPAD MED SLOVENCIM)

Nasprotje med meščanskim in marksističnim taborom je obstajalo že pred vojno – nasprotje zaradi različnih idej in političnih pogledov.

Komunistična stranka se je odločila za oborožen odpor → septembra 1941 ustanovitev Varnostno obveščevalne službe – VOS → „s smrtjo kaznovala“ številne protikomunistično usmerjene Slovence.

»Člen II. S smrtjo se kaznuje:

1. kdor izda neposredno ali posredno oblastem okupatorjev ali z namenom izdaje priobči ali širi tajnosti organizacije in dela narodnega osvobodilnega gibanja;
2. kdor izda ali ovadi oblastem okupatorjev osebe, ki vodijo, sodelujejo ali podpirajo narodno osvobodilno gibanje;«

(Odluk SNOO o zaščiti slovenskega naroda in njegovega gibanja za osvoboditev in združitev, 16. septembra 1941)

(preberi)

Meščanski tabor se je odločil za lojalnost do okupatorja → Nekateri sodelovali z okupatorji – kolaboranti ali izdajalci → Vloga katoliške cerkve

»Fantje, bodimo oprezni! Komunisti se hočejo vti hotapiti tudi v naše katoliške organizacije, da bi jih uničili in zapeljali našo mladino v najhujšo zmoto. /.../ Komunistu velja naš boj, za katerega je vredno žrtvovati veliko moči, da obvarujemo naš narod pred najhujšim sovražnikom.«

(O komunistični propagandi, Kres, št. 15, 1940)

(preberi)

Nestrpnost med obema taboroma je prerasla v oborožen spopad med Slovenci – DRŽAVLJANSKO VOJNO. Meščanski tabor je poleti 1942 v Ljubljanski pokrajini ustanovil oborožene skupine – VAŠKE STRAŽE.

Namen delovanja:

- samoobramba podeželskega prebivalstva pred revolucionarnim nasiljem OF,
- uničiti partizansko gibanje.

Italijani so jih priznali za svoje prostovoljne protikomunistične milice – MVAC. Z oboroženim sodelovanjem z okupatorjem so pripadniki vaških straž, četnikov in meščanski tabor zašli v kolaboracijo oziroma izdajstvo.

Ob vaških stražah je na Slovenskem delovalo tudi Četniško gibanje → povezani z voditeljem četniškega gibanja v Jugoslaviji, Dražem Mihailovićem → Povezali z Italijani → napadali partizane → Ilegalno ustanavljali oborožene oddelke.

Ob kapitulaciji Italije so se z vaškimi stražami in četniki spopadli partizani in jih premagali (Turjak, Grčarice). Po kapitulaciji Italije je število partizanov naraščalo.

Po kapitulaciji Italije so oblast nad Ljubljansko pokrajino prevzeli Nemci. Vodstvo so zaupali Leonu Rupniku. Na pobudo **Leona Rupnika** je bilo ustanovljeno **SLOVENSKO DOMOBRANSTVO**, da bi Slovence branili pred komunizmom. Aprila 1944 so prisegli Hitlerjevi Nemčiji. Od Nemcev so dobivali orožje in plačilo. Delovali so v Ljubljanski pokrajini, na Primorskem in Gorenjskem. Domobranstvo je štelo okoli 13.500 mož.

Značilnosti:

Delovali kot pomožne policijske sile pod nemškim poveljstvom.

Predvsem varovali prometne povezave in vasi.

Med nemškimi ofenzivami proti partizanom pomagali redni nemški vojski.

Ob koncu vojne so se umaknili na avstrijsko Koroško in predali zaveznikom.

PONOVIMO

- Zakaj je prišlo do nasprotij med meščanskim in komunističnim taborom?
- Kako je Varnostno-obveščevalna služba nastopila proti svojim nasprotnikom?
- So komunisti obračunali tudi s svojimi sodelavci? Zakaj?
- Kakšna je bila vloga katoliške Cerkve do osvobodilnega boja?
- Kako so se vaške straže bojevale proti komunizmu?
- Kdo so bili četniki? Za kaj so se borili?
- Kdaj je bilo ustanovljeno slovensko domobranstvo? Kdo jih vodi?
- Zakaj prištevamo slovenske domobrince med sodelavce okupatorja?

PREMISLI:

Zakaj poskusi, da bi se državljanska vojna končala, niso bili uspešni?